

Kétszer nyolcvan

Ahogy a boroknál, úgy az erdész szakembereknél is vannak kiemelkedő évjáratok. Ha az „erdővédelmesekről” beszélünk, érdemes talán az 1925-ös évet említeni (Igmándy Zoltán, Pagony Hubert és Szontagh Pál is ebben az évben született). De hogy ne kelljen majd egy évszázadra, hanem „csupán” 80 évre visszatekintenünk, nézzük csak meg az 1942/1943-as telet. Két hónap különbséggel ugyanis ekkor látta meg a napvilágot Leskó Katalin (1942. december 4.) és Tóth József (1943. február 2.).

Innen kezdve pedig már csak három-négy évtizednek kellett eltelnie ahhoz, hogy a hazai erdővédelmi kutatások meghatározó egyéniségeivé váljanak, és maradjanak is további évtizedekig.

Pályafutásuk során mindketten foglalkoztak az erdővédelem több részterületével (főbb fafajaink egészségi állapota, nemzetközi erdővédelmi monitoringsok, gyakorlati védekezési technológiák stb.), de alapvetően azért rovarászok, elhivatott, alázatos, széles körű tárgyi tudással felvértezett, nagy munkabírási kutatók voltak. Szakmai munkásságukból – a teljesség igénye nélkül – az írás végén listáztott 10–10 közleményük segítségével adunk egyfajta ízelítőt.

Kati inkább a lepkék, Jóska pedig a bogarak felé „hajlott”. Szontagh Pál nyugdíjba vonulásától saját nyugdíjazásáig Kati vezette az Erdészeti Fénycsapda Hálózatot. Nagy érdeme van abban, hogy az ínséges időszakokat is túlélte, és ma is üzemel a 60 éves kort meghaladó, világszerte is pártját ritkító hálózat, ami már az erdő- és természetvédelmi, rovarantani és ökológiai kutatások elismert aranybányája. Se szeri se száma

azoknak az egykori hallgatóknak, akik fénycsapdaadatokért nyaggatták őt (pl. jelen sorok egyik szerzője is), akiknek segített különböző rendű és rangú dolgozatok, értekezések elkészültében (TDK, diploma, egyetemi doktori, kandidátusi).

Jóska saját kutatási témáin túl 1987 és 2004 között vezette az ERTI Erdővédelmi Osztályát. A csapat hangulatát, a közös munka légkörét nagyban meghatározta egyenes, közvetlen, barátságos, támogató személyisége. A legfiatalabb kollégát is az első perctől egyenrangú félként kezelte (ahogy a közvetlen munkatársak közül mindenki más is), irigységnek, „elnyomásnak”, „rabszolgatartásnak” halvány árnya sem merült fel.

Mindkettőjükre jellemző, hogy amikor csak lehetett, nagy örömmel hagyták el az „elefántcsont-tornyot”, igazából leginkább a terepi feladatokban lelték örömeiket. Ezzel egyébként mi, jelenleg még aktív utódaik is pontosan így vagyunk.

Mindig is fontosnak tartották a gyakorlati erdőgazdálkodással fenntartott jó kapcsolatot, mint ahogy az erdőgaz-

daságok, erdészetek szakemberei is rendszeresen kérték segítségüket, tanácsaikat. A kapcsolattartás fontosságát velünk is megértették, munkánk során igyekszünk is erre megfelelő figyelmet szentelni.

A gyakorlathoz való közelségüket igazolja az is, hogy nemcsak a különböző tudományos folyóiratokban publikáltak, hanem fontosnak tartották, hogy Egyesületünk folyóiratában, az *Erdészeti Lapok*ban is rendszeresen közöljenek tudományos igényű, de közérthető cikkeket az aktuális erdővédelmi problémákról.

A velük közösen végzett terepi kiszállások mindig élményszámba mentek, tanulságosak és hasznosak voltak. Sok más mellett bőven tanulhattunk tőlük az erdőről, erdővédelemlről, elhivatottságról, szakmai alázatról és emberi kapcsolatokról is. Külön öröm volt, amikor az Osztály „alapító atyja”, Pagony Hubi bácsi is részt vett ezeken a kiszállásokon. Jóska kifejezetten ügyelt arra, hogy minél többet legyen velünk az „öreg”.

Hosszasan lehetne még méltatni mindkettőjüket, de talán ennyi is elég annak indoklására, hogy a SOE ERTI Erdővédelmi Osztálya 2023. február 2-án, Hetényegyházán, a Vackor Várban, a KEFAG Zrt. Erdei Iskolájában miért is szervezett nagy lelkesedéssel egy kihelyezett és kibővített osztályértekezletet, aminek fő célja a két 80 éves „osztálytárs” köszöntése volt.

1. kép. A SOE ERTI Erdővédelmi Osztályának nyugdíjas és aktív tagjai, Halász Gábor „tisztelbeli osztálytárssal” kiegészülve (Fotó: Paulin Márton)

2. kép. A két ünnepelt a szakmai séta közben (Fotó: Csóka György)

3. kép. Madácsi Sándor erdészeti igazgató „moderálja” a Szulyowszky-házban folyó vidám baráti beszélgetést (Fotó: Hírka Anikó)

A rendezvény kiválóan sikerült, amiben a baráti vendéglátás mellett fontos szerepe volt a kellemes és tartalmas, 6 km-es szakmai sétának, amit mindkét ünnepelt örömmel gyalogolt végig. Ennek zárásaként megtekintettük a Szulyowszky László (1944–1999) erdész kolléga által mintegy 50 éve – akkor még jobbára illegálisan – életre hívott szabadságharc-emlékgyűjteményt, ami ma már muzeológiai értelemben is nagy értékű közkinccs. Feletébb inspiratív volt ez a látogatás, hiszen kiválóan érzékeltette, hogy az elhivatottság és a megingathatatlan akarat milyen maradandó, nagyszerű értékeket hozhat a világra, illetve segíthet megőrizni.

A napot kiváló vacsora, jó hangulatú baráti beszélgetés, valamint az Osztály

életének közel négy évtizedét átívelő nosztalgikus, vidám elemekkel tarkított diavetítés zárta. A nagyszerű napért az összes résztvevő mellett a KEFAG Kerekgyázi Erdészetét, ezen belül is Madácsi Sándor erdészeti igazgatót és Piszó Lászlót, az erdei iskola vezetőjét külön is hálás köszönet illeti.

*Az ünnepelteknek különösen,
de mindannyiunknak is jó egészséget,
békés boldog éveket, valamint a lehető
legtöbb ilyen, tartalmas és felemelő
napot kívánunk!*

A SOE ERTI Erdővédelmi Osztálya nevében, a közvetlen utódok:

**Dr. Csóka György,
dr. Koltay András,
dr. Hírka Anikó**

Ajánlott publikációk

- Leskó K. 1986: Az ormánsági kocsányos tölgyesek növedékvesztesége a *Lymantria dispar* L. és az *Euproctis chrysorrhoea* L. okozta kártétel éveiben és azt követő időszakokban. Erdészeti Kutatások 78: 369–372.
- Leskó K. és Ambrus A. 1998: Sopron környékének nagylepkéfaunája fénycsapdás gyűjtések alapján. Erdészeti Kutatások 88: 273–304.
- Leskó K. és Kató S. 1988: *Tischeria ekebladella* Bjerck. kártétele az Ormánság kocsányos tölgy állományában. Növényvédelem 10: 479–479.
- Leskó K. és Magyar I. 1988: *Haltica quercetorum* Foudras (tölgy földibolha) kártétele tölgyeseinkben. Növényvédelem 24(12): 544–546.

Leskó K. és Szabóky Cs. 1997: Az Alföld nagylepkéfaunája az erdészeti fénycsapdák adatai alapján (1962–1996). Erdészeti Kutatások 86–87: 171–200.

Leskó K.; Lukács V. és Szalay-Marzsó L. 1982: Biológiai és vegyszeres védekezési kísérletek lombrágó kártevők ellen a sellyei tölgyesekben. Növényvédelem 18(9): 401–407.

Leskó K.; Szalay-Marzsó L. és Lukács V. 1986: Az aranyfarú pille (*Euproctis chrysorrhoea* L.) életmódja és az ellene való védekezés korszerű módszerei. Növényvédelem 12(5): 224–227.

Leskó K.; Szentkirályi F. és Kádár F. 1994: Gyapjaslepke (*Lymantria dispar* L.) populációinak fluctuációs mintázatai 1963–1993 közötti időszakban Magyarországon. Erdészeti Kutatások 84: 163–176.

Leskó K.; Szentkirályi F. és Kádár F. 1997: A gyűrűsszövő (*Malacosoma neustria* L.) hosszú távú (1962–1996) populációingadozásai Magyarországon. Erdészeti Kutatások 86–87: 207–220.

Leskó K.; Szentkirályi F. és Kádár F. 1998: Araszoló lepkéfajok fluktuáció-mintázatainak elemzése hosszú távú (1961–1997) magyarországi fénycsapdázási és kártételi idősorokon. Erdészeti Kutatások 88: 319–333.

Tóth J. 1971: A nagy fenyőhancsszű (*Myelophilus piniperda* L.) életmódja és károsítása Magyarországon. Erdészeti Kutatások 67(1): 277–284.

Tóth J. 1973: Az erdészeti fénycsapda-hálózat *Coleoptera* fajai. Erdészeti Kutatások 69(1): 155–160.

Tóth J. 1973: Fenyveseink ellensége a fenyőilonca (*R. buoliana* Schiff.). Növényvédelem 9(11): 488–491.

Tóth J. 1974: Rovaregyüttesek vizsgálata a bugaci és kunbaracsi területeken. Folia Entomologica Hungarica 27(2): 211–219.

Tóth J. 1975: Rovarkártevők terjedése az alföldi erdőekben. Növényvédelem 11(2): 61–64.

Tóth J. 1976: A fűzrontó gubacs szúnyog (*Helicomyia saliciperda* Dufour) életmódja és károsítása Magyarországon. Növényvédelem 12(8): 363–366.

Tóth J. 1976: Szúfajok elleni védekezés lehetőségei alföldi fenyvesekben. Erdészeti Kutatások 72 (1): 133–140.

Tóth J. 1985: A hatfogú szű (*Ips sexdentatus* Baer.) kártétele és életmódja Magyarországon. Növényvédelem 21(2): 97–100.

Tóth J. 1986: Magcsávázási technológiák erdészeti csemetekertekben. Növényvédelem 22(8): 373–377.

Tóth J. 1993: Az erdők egészségi állapota Magyarországon – 1992. Növényvédelem 29(8): 385–388.

4. kép. A „készsernyolcvanas”, speciális makkos torta a két nyolcvanassal (Fotó: Koltay András)